

[POČETNA](#) > [SLAVONSKI BROD](#) > [ŽIVOT](#)

[POČETNA](#) > [SLAVONSKI BROD](#) > [ŽIVOT](#)

Autor: Ivan Majstorić

23.11.2025. u 14:00

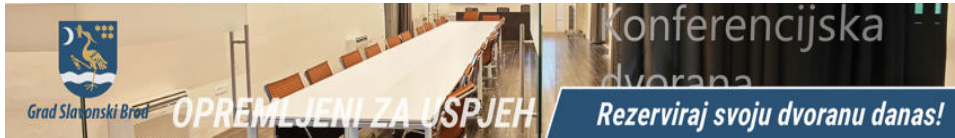
ANALIZIRA IVAN MAJSTORIĆ

Kako žene oblikuju budućnost naših sela?

„Žene i dalje u mnogim lokalnim zajednicama nisu dobrodošle kao ravnopravne u političkim strukturama. I to često dovodi da se teme od interesa za žena previđaju, zanemaruju. Razvojne politike trebaju osvijestiti da, primjerice, demografska politika nije samo roditeljska naknada, nego i vrtići i domovi umirovljenika u ruralnim područjima, i stvaranje prilika za ravnopravno i zapošljavanje koje nije prekarno, politička participacija, podrška civilnom angažmanu građana (ali ne kao nadomjestak za pasivnost institucija), stambena politika, infrastruktura. Sve je to dio demografske politike.“

SERIJU članaka „Kako su mladi ostali na selu - Primjeri društvenog angažmana mladih u Brodsko-posavskoj županiji“ nastavljamo razgovorom sa stručnjakinjom izv. prof. dr. sc. **Natašom Bokan**, izvanrednom profesoricom na Odsjeku za ruralnu ekonomiku i informatiku Agronomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Upravo je ona nedavno sudjelovala na

okruglom stolu „Poljoprivreda na raskrižju - izazovi i prilike“ u organizaciji Savjeta mladih Udruge „Za bolje sutra“ iz Zadubravlja.

Željka Gavranović / PlusPortal

Nataša Bokan je od 2004. godine zaposlena na Agronomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Predaje više kolegija na Agronomskom fakultetu, među kojima su i „Ruralna sociologija“, „Ruralni razvoj“, „Sociologija održivih zajednica“ i „Rodna ravnopravnost u ruralnom razvoju“. Objavila je dvadesetak znanstvenih radova. Njezini znanstveni interesi su, među ostalim, ruralna sociologija, ruralni razvoj, održivi razvoj i rodna ravnopravnost, kojima smo i obuhvatili naš razgovor.

agr.unizg.hr

Općenito je u Hrvatskoj u urbanim područjima više žena, a u ruralnim područjima više muškaraca. Imaju li danas žene svoje mjesto u ruralnim područjima?

Oglas

VEGAS.HR i EGT DIGITAL upravo sada nude 20% CASHBACK u stvarnom novcu, samo 24.-30.11. Uđi, zaigraj i vrati dio natrag. 18+ Igraj odgovorno.

Ugrabite Dyson uređaje po top cijenama - samo do kraja Black Friday tjedna!

Trebale bi imati, no budući da se žene u većoj mjeri iseljavaju iz ruralnih područja treba se zapitati zašto i potom ako kao društvo želimo razvojnim politikama učiniti ruralna područja privlačnima za žene, odgovoriti na upravo te razloge zbog kojih žene, ali i općeniti mladi iseljavaju. Ima više jednako važnih razloga tj. područja u koja je neophodno ulagati da bi se promijenila privlačnost rurala.

Koji su to razlozi odnosno područja intervencija javnih politika?

Početak ću od društvenih i ekonomskih, a završit ću s tehničkim elementima kvalitete života. Institucije bi trebale stvoriti jasnu, pristupačnu podršku razvoju poduzetništva, od edukacija i mentorske podrške, preko poticanja umrežavanja i udruživanja do financijskih mehanizama financiranja, kreditiranja, fiskalne politike koja će rasterećivati građane u zajednicama koje žele privući nove useljenike. Žene u ruralnim područjima u pravilu pokreću specifične obrte, poljoprivredu i poduzeća koje su često usmjerene na lokalnu zajednicu, očuvanje okoliša, diversifikaciju poljoprivrede i multifunkcionalnu poljoprivredu, što ima veliku vrijednost jer je to ono o čemu se govori kada se zaziva održivi ruralni razvoj. Pritom, često imaju manja imanja, rjeđe su vlasnice zemlje i to treba kroz razvojne politike osvijestiti i prilagoditi ih upravo takvim situacijama, imajući u vidu ljude, a ne samo pojedini sektor. Nadalje, sudjelovanje žena u donošenju odluka - iznimno je nisko. Žene i dalje u mnogim lokalnim zajednicama nisu dobrodošle kao ravnopravne u političkim strukturama. I to često dovodi da se teme od interesa za žene previdaju, zanemaruju. Razvojne politike trebaju osvijestiti da, primjerice, demografska politika nije samo rodiljna naknada, nego i vrtići i domovi umirovljenika u ruralnim područjima, i stvaranje prilika za ravnopravno i zapošljavanje koje nije prekarno, politička participacija, podrška civilnom angažmanu građana (ali ne kao nadomjestak za pasivnost institucija), stambena politika, infrastruktura. Sve je to dio demografske politike. I na kraju infrastruktura, od interneta do javnog prijevoza, željeznice, koje su kod nas potpuno zanemarene desetljećima. I u poljoprivredi su žene neophodne i nose velik dio poljoprivrednog posla, a statistički su nevidljive i ekonomski neplaćene. Vrlo često si poljoprivrednici ne mogu priuštiti i ženi plaćati doprinose, i potom su u starosti izložene riziku od siromaštva. Moramo misliti i na različite generacije žena, naša sela su demografski stara - ali to je cijela jedna kohorta žena u zrelim godinama koje itekako još žele ekonomski doprinostiti, no njihov rad se ne priznaje i ne podržava. Ne smatra ih se ravnopravnim članicama OPG-a. Primjerice, supruge poljoprivrednika nositelja OPG-a se odbija kada žele u ime OPG-a pohađati poljoprivredne edukacije. To pokazuje institucionalno potpuno nerazumijevanje poljoprivrede, rada, ravnopravnosti i razvoja.

Opišite nam projekt GRASS CEILING kojeg provodite upravo s tim ciljevima.

Primjer znanstvenog projekta koji pokušava imati značajniji društveni utjecaj, a provodimo ga i u Hrvatskoj jest projekt GRASS CEILING (Obzor Europa) u kojem su partneri iz Hrvatske Agronomski fakultet i Hrvatska poljoprivredna komora, Irsko sveučilište SETU je nositelj projekta, a sudjeluju još Italija, Litva, Nizozemska, Norveška, Švedska, Škotska i Španjolska. Projekt proistječe iz činjenice da su žene u poljoprivredi i općenito u ruralnoj ekonomiji vrlo inovativne, ali to često prolazi nezapaženo. U ovaj istraživački projekt, osim uobičajenih istraživačkih aktivnosti postoje i one društveno angažirane koji koriste participativni pristup s različitim dionicima. U projekt su uključene 72 žene inovatorice (u sektoru poljoprivrede, ali i druge poduzetnice iz ruralnih područja) koje pratimo tijekom tri godine projekta, podržavamo njihove inovacije, osiguravamo im edukacije i nudimo prilike za umrežavanje s drugim dionicima iz ruralnog područja, primjerice donosiocima odluka, kako b kroz zajednički rad razvili međusobno razumijevanje i artikulirali barijere s kojima se susreću te razvili ideje za smanjivanje tih barijera.

Aktivni ste i kroz institucionalni angažman na ove teme. O čemu je riječ?

Primjer angažmana kroz institucije je onaj koji dolazi s razine EU i spušta se na nacionalne razine. Primjer toga je osnivanje tematskih radnih grupa (TRG) pri Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i ribarstva krajem 2024., jedna od njih je TRG „Žene u ruralnom prostoru“. Njezin cilj je poboljšati provedbu Strateškog plana ZPP-a, što je glavni strateški dokument za poljoprivredu i ruralni razvoj. Također, u toj radnoj skupini pokušavamo dati priliku ženama da postanu vidljivije, povezanije, osnažene i politički podržane.

Kao izvrstan primjer može poslužiti i portal odvorci.hr kojeg su pokrenule mlade djevojke, o čemu smo za ovaj projekt napravili intervju. Kako komentirate ovaj primjer društvenog angažmana?

Primjeri poput ovoga pokazuju kako mlade žene mogu puno napraviti kada se međusobno povežu i podržavaju. I pritom njihov projekt pokazuje da to rade za dobrobit svoje zajednice i za neki viši cilj - zajedništvo, povezanost. Ako pritom imaju podršku lokalne uprave, onda je to znak promjena u smjeru održivosti ruralnih područja.

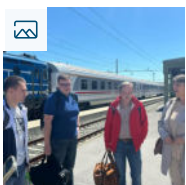

Na kraju, kako različite razine vlasti mogu poboljšati status mladih i osobito mladih žena u ruralnim sredinama?

Nacionalna razina bi trebala dati smjernice i okvir koje bi onda niže razine, regionalne i lokalne morale slijediti. Te smjernice i okvir bi trebale biti prvo vođenje statistika koje su rodno segregirane, da imamo podatke na kojima možemo potom izrađivati mjere i pratiti primjenu podataka kroz vrijeme. Drugo, dati konkretne ideje i razviti mehanizme kako osnažiti žene u ruralnim ekonomijama. Primjerice, uvesti dvostruko nositeljstvo OPG-a, za oboje supružnika, dati listu mehanizama kako podržati žene da sudjeluju u odlučivanju, kako da se rasterete reproduktivnog rada, kako da se pruže mogućnosti za dodatne edukacije. I to kroz konkretna pomagala. Irska je recimo imala cijelu kampanju u kojoj je ženama u ruralnim područjima dijelila brošure kako korak po korak postati kandidatkinja na lokalnim izborima. Ali to sve podrazumijeva da se prije toga educiraju administrativni radnici u institucijama, i da donosioci odluka konzultiraju znanost. Imamo istraživanja, najbolje mjere se osmišljavaju kada se temelje na znanstvenim istraživanjima. Isti taj mehanizam se odnosi na bilo koju ranjivu društvenu skupinu, i na mlade, i na žene, i druge.

Tekst financira Agencija za elektroničke medije, u sklopu Programa za poticanje novinarske izvrsnosti.

Ostali tekstovi iz ove serije članaka nalaze se na poveznicama u nastavku:

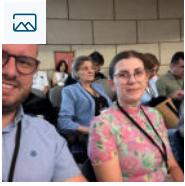
ANALIZIRA IVAN MAJSTORIĆ

Kada bi i kako mladima ruralna područja postala poželjan dom?

EVOKAKO SU MI OBLIČISTALI NA SELU

'Nadam se da će iz Andrijevacu krenuti revolucija kakvu trebamo'

PIŠE IVAN MAJSTORIĆ

Kako svoju lokalnu zajednicu pokreću znanjem i radom?

PIŠE IVAN MAJSTORIĆ

'Gradovi i općine mjerama se trebaju natjecati u zadržavanju mladih'

VRATIO SE U RODNO SELO I POSTAO NAČELNIK

Politika ne mora biti prljav posao, nego sredstvo za razvoj i napredak

MLADI - SNAŽAN GLAS ZABORAVLJENIH SLAVONSKIH SELA

Osnovali seoski portal te u godinu i pol postigli veliki uspjeh

